

سید حسین امامی: مسجد به عنوان **کانون** و **محور** فعالیت‌های دینی، سیاسی و اجتماعی، نقش مهمی در تاریخ پر فراز و نشیب اسلام داشته است، در مذهب تشیع این نقش به واسطه سرنوشت ویژه و درگیری های فراوان آنان با نظامهای حاکم ظالم و غیرمشروع، اهمیت بیشتری دارد. در تاریخ اسلام ارتباط بین مسجد و سیاست به روش های گوناگون تجلی پیدا کرده است. همواره در طول تاریخ و بخصوص در انقلاب اسلامی مسجد پایگاه بسیج مردم و تجمع نیروهای رزمنده بود و محلی برای عناصر ناراضی و انقلابی به منظور تجهیز وسیع امکانات علیه حاکم بوده است. مسجد درصدر اسلام با کار کردهای مختلف در زمینه های سیاسی، اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی، مسائل کلی جامعه مسلمانان را شامل می شد. در گفتگو با حجةالاسلام د کتر محمدتقی سبحانی نیا، عضو هیات علمی و معاون فرهنگی و دانشجویی دانشجوی دانشکده علوم حدیث، ابعادی از کار کرد مساجد در دوران معاصر و آسیبهای این موضوع بررسی شد که اکنون از نظر تان می گذرد.

***در دوران کنونی و وضعیت حال جامعه ما توجه به نقش و تاثیر مساجد چگونه است؟**
******مساجد حافظ دیانت جامعه است . مسوولان باید توجه بیشتری به وضعیت مساجد داشته باشند . متأسفانه به میزان رشد جمعیت و افزایش ساخت وسازها در کشورمان ، به تعداد مناسب مسجد نساخته ایم . ما امروز به جهاد مسجدسازی نیازمندیم . بیش از ۳۰سال است که از انقلاب اسلامی می گذرد، اما متأسفانه نسبت به مسجد کم لطفی شده است . ما از تأثیر شگرف مسجد در پیشبرد اهداف نظام مقدس جمهوری اسلامی غافل شده و توجه ویژه‌ای به این موضوع نکرده‌ایم ؛ در حالی که رسالت دینی و مسوولیت انقلابی مسوولان نظام ما اقتضا می کند که بیش از این به مسجد توجه کنند .

*** مسلما صرف ساخت مساجد زیبا و بزرگ که رسیدن به هدف مناسب نیست؟**

******خداوند در آیه ۱۸سوره توبه مؤمنان را به ایمان به خدا و روز قیامت و اقامه نماز دعوت کرده و همچنین عمران و آبادانی مساجد را در گرو حضور پرشور نمازگزاران دانسته است . به عقیده من اگر بخواهیم برای گسترش دین مداری در جامعه که مهمترین وظایف و بلکه اهداف نظام و انقلاب است

سید حسین امامی: مسجد به عنوان **کانون** و **محور** فعالیت‌های دینی، سیاسی و اجتماعی، نقش مهمی در تاریخ پر فراز و نشیب اسلام داشته است، در مذهب تشیع این نقش به واسطه سرنوشت ویژه و درگیری های فراوان آنان با نظامهای حاکم ظالم و غیرمشروع، اهمیت بیشتری دارد. در تاریخ اسلام ارتباط بین مسجد و سیاست به روش های گوناگون تجلی پیدا کرده است. همواره در طول تاریخ و بخصوص در انقلاب اسلامی مسجد پایگاه بسیج مردم و تجمع نیروهای رزمنده بود و محلی برای عناصر ناراضی و انقلابی به منظور تجهیز وسیع امکانات علیه حاکم بوده است. مسجد درصدر اسلام با کار کردهای مختلف در زمینه های سیاسی، اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی، مسائل کلی جامعه مسلمانان را شامل می شد. در گفتگو با حجةالاسلام د کتر محمدتقی سبحانی نیا، عضو هیات علمی و معاون فرهنگی و دانشجویی دانشکده علوم حدیث، ابعادی از کار کرد مساجد در دوران معاصر و آسیبهای این موضوع بررسی شد که اکنون از نظر تان می گذرد.

ص ۴۰ح۱۳۹۸) پیامبر اکرم(ص) نیز عمران مساجد را معادل رفتن به مسجد دانسته و افرادی که در چنین مکان‌هایی حضور پیدا می کنند را مؤمن نامیده‌اند . ما نیز به طور قطع می توانیم به این روایات استناد کرده و مقصود از عمران و آبادانی مسجد را تعداد نمازگزاران آن بدانیم، البته این مطلب به طور عینی هم دیده شده به گونه ای که هر وقت وارد مسجدی می شویم که خلوت و ساکت است ما نیز احساس شادابی نمی کنیم، در حالی که اگر مسجد را پر رفت و آمد و پرجنب و جوش ببینیم، ما هم اشتیاق بیشتری برای رفت و آمد به این مکان پیدا می کنیم و آن مسجد را سرزنده و شاداب می دانیم .

*** آیا تعداد مساجد اکنون در شهرها و روستاهای کشور مناسب است؟**

******اگر آبادانی مسجد از منظر متون دینی در افزایش آمد و شد مؤمنان به مسجد است و اگر دینداری جامعه و پایبندی آنان به اصول انقلاب نیز در گرو آبادانی مساجد است، باید برای تقویت دینداری و افزایش پایبندی جامعه به اصول انقلاب اسلامی که براساس احکام دین مقدس بنا شده هم بر ساخت تعداد مورد نیاز مسجد در جامعه همت گذاشت و هم اقدامهای اولیه برای آباد کردن مسجد به معنایی که گذشت به

از نقش مسجد در پیشبرد اهداف نظام جمهوری اسلامی غافل شده‌ایم

نقش‌ها و کارکردهای مساجد درگفتگو با حجةالاسلام والمسلمین محمدتقی سبحانی نیا

سرعت انجام داد، اما در خصوص تعداد مساجد مورد نیاز باید گفت که متأسفانه در مناطق جدید شهرها که در چند دهه پس از انقلاب ساخته شده است مسجد بسیار ناکافی است و در موارد فراوانی مشاهده می شود که در شهرکهای چند هزار خانواری مسجدی وجود ندارد !آیا در چنین محله‌هایی که کودکان از کودکی تا نوجوانی و جوانی حتی یک بار به مسجد گذرشان نمی افتد، می‌توان اعتقادات مذهبی راریشه دواند؟! آیا مسوولیت بنای مسجد برای دولتمردان کمتر از مسوولیت ساخت مدرسه است؟ آیا آموزش‌های ضروری همچون قرآن و احکام و عقاید دینی در مسجد انجام نمی شود؟ اگر در حدیث شریف نبوی حریم مسجد ۴۰ خانه است نمی توان فهمید که باید فاصله دو مسجد با هم ۸۰خانه باشد؟ آیا در شهرهای ما فاصله مساجد با هم این اندازه است؟ قرآن کریم کوه‌ها را به میخ‌های زمین تشبیه کرده است؛ به نظر من مساجد که به عنوان خانه‌های خدا بر روی زمین است، میخ‌های دینداری جامعه‌اند و اگر بخواهیم دینداری جامعه تضمین شود، باید مسجد در دسترس مردم باشد، در تمام محله‌ها و خیابان در منظر مردم باشد تا آحاد جامعه از سنین کودکی با مسجد آشنا شوند و اوقات بیکاری خود را نیز در مسجد و با مسجدی‌ها سپری کنند . همین عامل آنها را با مسجد و آنچه به مسجد ارتباط دارد آشتی می دهد . علاوه بر لزوم ساخت مسجد براساس یک الگوری مناسب شهرسازی و مسوولیت‌پذیری دولت و دولتمردان در جهت برطرف کردن این نیاز که متضمن تقویت پایه‌ای نظام جمهوری اسلامی نیز خواهد شد، باید اقدامهای دیگری در جهت آبادانی مساجد انجام داد. تمیزی، سادگی، نظم و امکانات مورد انتظار هر مسجد فراهم و مدیریت شود . این امر اگر چه می‌تواند به دست مردم باشد، اما مدیریت آن باید از جایگاهی فراتر از مردم و سلایق مردمی باشد. یکسان‌سازی، نظم‌مندسازی و برنامه‌محوری در مسجد به مدیریت واحد، قدرتمند و کلان نیاز دارد . مدیریتی که بتواند ضمن استفاده از حمایت‌های مردمی آن‌را جهت داده و کمبودها را از محل حمایت‌های دولتی در مدنی کوتاه برطرف سازد . تنها در این صورت است که مساجد آباد می‌شود و ملت عزیز ایران ارتباط وثیقی با مسجد پیدا خواهد کرد و جوانان به مساجد جذب خواهند شد .

امام راحل(ره) نیز فرموده‌اند :«در صدر اسلام مسجد مرکز حرکات و مرکز جنبش‌ها بوده است، شما که از اهالی و

علمای مسجد هستید باید از پیغمبر اسلام(ص) و اصحابشان پیروی کرده و مساجد را برای تبلیغ اسلام و قطع ایادی شرک و کفر و تأیید مستضعفین در قبال مستکبرین قرار دهید .»(صحیفه نور جلد ۱ صفحه۱۵)

*** کار کرد مساجد در اسلام با دیگر مکانهای مذهبی و عبادی در ادیان دیگر برابر و یکسان است؟**

******امام راحل(ره) در جایی فرموده‌اند : «مسیحیان خیال نکنند که مسجد هم مثل کلیسا است، وقتی در مسجد نماز برگزار می‌شد، تکلیف معین می‌کرده‌اند، شالوده جنگ‌ها و تدبیر ممالک از آنجا ریخته می‌شده است، لذا مسجد مثل کلیسا نیست که تنها یک رابطه فردی بین بنده و خداوند باشد، چنانچه مسجد مسلمین در زمان رسول خدا(ص) و خلفا مرکز سیاست اسلام بوده و روز جمعه با خطبه نمازجمعه مطالب مربوط به جنگها و سیاست مدن همراه بوده است . «امام(ره) فرموده‌اند : «شنیده‌ام مساجد خلوت شده‌اند و این جای تأسف دارد، زیرا این مکانها مهیا هستند برای ارائه خدمت، مساجد را خالی نکنیم . امروز ما در یک مقطع از عصر واقع شدیم که استثنایی است . ما با نماز که ذکر و یاد خدا است پیش رفتیم . «امام(ره) خاطر نشان کرده‌اند که «نماز بالاترین یاد خدا بوده و اگر در آن کوتاهی شود و هر کس فقط خود را در نظر گرفته و بگوید نماز ما ر تنها در خانه می‌خوانم در دست نیست زیرا باید نماز به جماعت برگزار شود تا مساجد را پر کنیم . دشمنان از مساجد می‌ترسند، آنها می‌خواهند نماز را بشکنند به همین دلیل به مساجد رفته و اجازه نمی‌دهند مسلمانان درست نماز بخوانند بنابراین حفظ مساجد تکلیفی برای همه مسلمانان بوده و چه در رمضان و چه غیر از این ماه باید مساجد را آباد کنیم» ، «همانطور که در روز جمعه به نماز جماعت می‌ایستید همین کار را در سایر ایام هفته هم انجام داده و مساجد را پر کنید . اگر این مسجد و مرکز ستاد اسلام قوی باشد، ترس از سلاحهای دشمن آمریکا و شوروی نداریم . آن روز باید بترسیم که به اسلام و مساجد پشت کنیم» .

آیا ما به انتظار امام(ره) در مورد مسجد و نقش آن در جامعه اسلامی توجه کرده و جامه عمل پوشانده‌ایم؟ اسلام در کلام

امام(ره) در کنار مساجد آمده و پشت کردن به مساجد معادل پشت کردن به اسلام قرار گرفته است . اگر رونق مساجد ما از بین برود، یعنی دین مداری و دین محوری جامعه ضعیف می‌شود . همچنین وقتی محوریت دین از بین برود آمریکا، اسرائیل و اذئاب آنها راحت بر ما مسلط می‌شوند . به طور کلی باید مسوولان را متوجه این نکته کنیم که نظام جمهوری اسلامی در قبال دین مداری جامعه مسوول است، البته تلاش‌های فرهنگی زیادی در جهت رونق و ترویج معارف دینی صورت می‌گیرد، ولی گاهی اوقات در اختصاص بودجه و هزینه‌های فرهنگی به درستی عمل نشده و اولویتها مورد توجه قرار نگرفته است . من بر این باورم که یکی از شاکیان از ما اعم از ملت و دولتمردان و مسوولان در روز قیامت مسجد است، زیرا حق مسجد را ادا نکرده‌ایم و بسیاری از شهرها و محلات ما همانند یک شهر یا محله مسلمان‌نشین نیست، اگر جوانان در این موضوع از مسوولان خود شکایت کنند، شکایت‌شان بیجا نخواهد بود . بنابراین اگر فکر می‌کنیم باید پایبندی به آموزه‌های دینی در ملت بیشتر شود، باید لوازم آن را شناخت و آنها را در جامعه ایجاد کرد . به نظر می‌رسد رمز آن در توجه به ساخت و آبادانی مساجد است و بیش از همه دولت و دولتمردان در این جهت مسوول هستند . حوزه‌های علمیه نیز مسوول هستند . باید برای تربیت روحانیون متخصص در امر مسجد برنامه‌ریزی کنند. این موضوع مسأله کم‌اهمیتی نیست که برای آن برنامه‌ریزی دقیق و اساسی صورت نگیرد و به صورت تخصصی به آن نگاه نشود .

***به نظر شما چه کاری باید برای رفع معضلات موجود انجام داد؟**

******باید مثل زمانی که جهاد مدرسه‌سازی در کشور راه انداختیم، جهاد مسجدسازی راه بیندازیم، در سال‌های اول انقلاب مدارس ما۳شیفته‌کار می‌کردند، اما امروز به خاطر موفق بودن در جهاد مدرسه‌سازی دیگر شاهد چنین مدراسی نیستیم ، آنقدر فضای تحصیلی زیاد شد که دیگر نیاز زیادی برای ساخت مدارس جدید مثل سابق احساس نمی‌شود . متأسفانه بعد از ۳۰سال باید طرح جهاد مدرسه‌سازی را مطرح کنیم، زیرا مسجد در دسترس جامعه جوان امروز نیست . بویژه در مناطق نوساز و جدید شهرها .